

Άριθμ. Πρωτ.: Φ.1/3/519
2021

Έν Καισαριανῇ τῇ 2ᾳ Σεπτεμβρίου

Ε Γ Κ Υ Κ Λ Ι Ο Σ 245η

Πρός
τό πλήρωμα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μας

Ἀγαπητοί Πατέρες καί Ἀδελφοί

Εὐλογημένοι Χριστιανοί

Χαίρετε ἐν Κυρίῳ

Τήν Κυριακή 12 Σεπτεμβρίου 2021, πρό τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ σύμφωνα μέ τήν ὑπ' ἀριθμόν 2556/5.7.1993 Ἐγκύκλιο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπιτελοῦμε τήν μνήμη τῶν Ἐθνοῖερομαρτύρων Μητροπολιτῶν Σμύρνης Χρυσοστόμου, Μοσχονησίων Ἀμβροσίου, Κυδωνιῶν Γρηγορίου, Ἰκονίου Προκοπίου καί Ἐπισκόπου Ζήλων Εὐθυμίου καί τῶν λοιπῶν Κληρικῶν καί Λαϊκῶν πού ὑπέστησαν βίαιο καί μαρτυρικό θάνατο κατά τήν Μικρασιατική Καταστροφή (1922). Κατά τό διανυόμενο ἔτος

συμπληρώνονται 99 χρόνια από τά θλιβερά γεγονότα από τῆς ἐπισυμβάσης κατά τά τέλη τοῦ Αὐγούστου τοῦ ἔτους 1922 Μικρασιατικῆς Καταστροφῆς, ἀπό τοῦ διωγμοῦ τῶν Ἑλλήνων Πατέρων μας ἀπό τίς ἐστίες τους καί τούς τόπους τους στή Μικρά Ἀσία, ὅπου οἱ Ἕλληνες ἦσαν ἐγκατεστημένοι ἐπὶ τρεῖς χιλιάδες καί πλέον ἔτη.

Ἡ ἐπέτειος αὕτη μᾶς δίδει τήν ἀφορμή νά συλλογισθοῦμε καί νά ἐμβαθύνουμε στά γεγονότα, νά διδαχθοῦμε, ἀλλά καί νά θυμηθοῦμε τούς μάρτυρες, τά θύματα, τούς διωγμούς, τίς ἀπειλές, τίς καταστροφές οἱ ὁποῖες ἔγιναν, τίς ζωές τῶν ἀθώων Ἑλλήνων οἱ ὁποῖες ἐχάθησαν.

A- Προσεγγίζοντες στοχαστικῶς καί θεολογικῶς τά γεγονότα αὐτά, τά ὁποῖα σημάδεψαν τήν πορεία τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ ἀκοῦμε τά λόγια τοῦ ἀποστόλου Παύλου πού διδάσκει, ὅτι *“οὐκ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν”* (Πρός Ἑβραίους ιγ ,14) καί τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, ὅτι εἴμεθα *“πάροικοι καί παρεπίδημοι ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ”* (Ἀ Πέτρου β ,11) διό καί τήν *“μέλλουσιν ἐπιζητοῦμεν”* (Πρός Ἑβραίους ιγ ,14) πόλιν.

Ὁ χριστιανός ζεῖ μέ τήν προοπτική τῆς οὐράνιας πατρίδας καί αἰώνιας πόλης, γιά τήν ὁποία συνεχῶς ἐτοιμάζεται. Αὕτη τήν οὐράνια πατρίδα καί πόλη ἀποδέχεται ὁ πιστός. Εἶναι οὐρανοπολίτης, ὡς μέλος τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, δηλαδή τῆς Ἐκκλησίας, ἔχει ὑπερβεῖ τίς ἐθνικές καταβολές του.

Β- Ὡστόσο ὅμως κατά τόν ἐπί τῆς γῆς *“χρόνον τῆς παροικίας ἡμῶν”* (Ἄ Πέτρου α΄ , 17) συνδεόμαστε μέ τόν τόπο, στόν ὁποῖο γεννηθήκαμε καί στόν ὁποῖο μεγαλώσαμε, ἐργαστήμακε καί ζήσαμε.

Ἔτσι ἡ Ἀγία Γραφή ὀνομάζει τήν Καπερναοὺμ *“ἰδιαν πόλιν”* τοῦ Ἰησοῦ, (Ματθαίου θ΄ ,1). Ὁ Ἰησοῦς ἐκλήθη Ναζωραῖος ἀπό τήν πόλη Ναζαρέτ, στήν ὁποία διῆλθε τό μεγαλύτερο μέρος τῆς ἐπιγείου ζωῆς Του (Ματθαίου β΄ , 23).

Ἀκόμη ἡ Γραφή διασώζει τό ὄνομα τῆς πόλεως, ἀπό τήν ὁποία κατάγονταν μερικοί τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. Καπερναοὺμ εἶναι ἡ πόλη *“ Ἀνδρέου καί Πέτρου ”* (Ἰωάννου α΄ , 45). Καί ὁ Σίμων ὡς καταγόμενος ἀπό τήν Κανά ἐπονομάζεται *“Κανανίτης”* (Ἰωάννου ι΄ , 4). Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐπικαλεῖται καυχώμενος τήν καταγωγήν του λέγοντας *“ἐγώ ἄνθρωπος μέν εἰμί Ἰουδαῖος Ταρσεύς”* (Πράξεων κ΄ ,39).

Γιά τό λόγο αὐτό ἐνῶ ὁ πιστός ἀποβλέπει πρὸς τήν αἰώνια πατρίδα συνδέεται καί μέ τήν ἐπίγεια πατρίδα του κατά τήν θαυμαστή διφυΐα. Ἡ ἐπίγεια πατρίδα σφραγίζει τήν προσωπικότητα τοῦ ἀνθρώπου καί τήν ἐπίγεια διαδρομή καί πορεία του.

Ἔτσι καί οἱ θυσιασθέντες Πατέρες μας ἐκλήθησαν Μικρασιάτες, διότι ὄχι μόνο κατάγονταν ἀπό τήν Μικρασία, ἀλλά καί διότι ἦσαν φορεῖς τοῦ Μικρασιατικοῦ πολιτισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἔφερε καί φέρει δύο ἔντονες ἐπιδράσεις, αὐτές τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καί τοῦ Χριστιανικῆς πίστεως.

Γ-“Κρίμασιν οἷς Κύριος οἶδεν”. Ὁ Κύριος τῆς ζωῆς καί τῆς ἱστορίας ὁ ὁδηγῶν καί κατευθύνων τά πάντα στόν τελικό σκοπό καί

προορισμό τους επέτρεψε αυτή τήν περιπέτεια τῶν πατέρων μας. Δέν δυνάμεθα νά ἐξερευνήσουμε τούς λόγους, γιά τούς ὁποίους ὁ Θεός επέτρεψε ὅλα αὐτά.

Στοχαζόμενοι ὅμως δυνάμεθα νά θέσουμε σέ μία τάξη τούς συλλογισμούς μας, ὡς ἐξῆς:

α- Ὁ Θεός δέν ἀναπαύεται στήν ἀπώλεια καί στήν καταστροφή. Γιά τόν λόγο αὐτό καί δέν τήν ἐπιθυμεῖ. Ἄλλοι εἶναι αὐτοί οἱ ὁποῖοι θύουν καί ἀπολύουν. Στό ἐρώτημα, γιατί ὁ Θεός δέν ἐμποδίζει τό κακό, οἱ Πατέρες μᾶς διαφώτισαν διδάσκοντας, ὅτι ἀφ' ἑνός μέν, διότι σέβεται τήν ἐλευθερία τῶν πλασμάτων Του καί ἀφ' ἑτέρου δέ, διότι ὁ Ἰδιος δύναται νά θεραπεύσει τίς πληγές τῶν κακῶν, τίς συνέπειες τῆς ἁμαρτίας.

β- Ὁ Κύριος καί Θεός μας προνοεῖ ἀγαθά γιά μᾶς, ἔστω καί ἐάν διερχόμεθα διά πειρασμῶν καί δοκιμασιῶν. Ὡστόσοσον Ἐκεῖνος ἀποβλέποντας στό μείζον ὄφελος διοικεῖ λυσιτελῶς τόν κόσμον καί τήν ζωή μας. Ὁ Ἅγιος Πατέρας μας Γρηγόριος ὁ Νύσσης ἐρμηνεύοντας τίς πολλές ἀπό τίς παράδοξες γιά τήν ἀνθρώπινη λογική ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ δίνει μίαν ἀπάντηση, ἡ ὁποία ικανοποιεῖ πάντως τήν σκέψη μας, ἀναφέρει " *πρός σκοπόν τόν βελτίονα* ". Ἐξ' ἄλλου παρόμοια ἀπάντηση γιά τά δεινά πού ὑφίστάμεθα, τίς διώξεις καί τίς κακουχίες μας, δίνεται καί ἀπό τόν Ἀπόστολο Παῦλο στήν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολή του " *τοῦ Θεοῦ κρεῖττον τι προβλεψαμένου* "

(Πρός Ἑβραίους ιά , 40) δηλαδή «ὁ Θεός ἔχει προβλέψει κάτι καλύτερο γιά μᾶς».

γ-Ὁ Κύριός μας θέλει νά Τόν ἐμπιστευόμαστε ἀπόλυτα καί νά ἐφαρμόζουμε ἐπακριβῶς τό θέλημά Του. " Ἐπέρριψον ἐπὶ Κύριον τήν μεριμνά σου " (Ψαλμός νδ , 23) (πᾶσαν τήν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρρίψαντες ἐπ' Αὐτόν Ἀ Πέτρου έ , 7) προτρέπει ἡ Γραφή καί ἡ Ἐκκλησία ἐνέταξε τήν προτροπή αὐτή εἰς τήν προσευχή της " *ἐαυτοὺς καί ἀλλήλους καί πᾶσαν τήν ζωήν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθόμεθα* ".

Ἡ σημερινή 99^η ἐπέτειος, ὅμως ὡς ἐλέχθη μᾶς θυμίζει καί τούς μάρτυρες τῆς πίστεως, τούς πιστούς, τούς κληρικούς καί τούς Ἁγίους μας, οἱ ὅποιοι μέ σθένος ὑπερασπίσθηκαν τά χριστιανικά ἰδεώδη, τήν πίστη τῆς Ἐκκλησίας μας καί τόν πολιτισμό τους μέ βάση τίς προαναφερόμενες πνευματικές ἀρχές καί ἐπιταγές τῆς Ἐκκλησίας μας. Αὐτές τούς ἐνέπνευσαν, τούς στήριξαν καί τούς ἔδωσαν ἀντοχή, ὑπομονή καί δύναμη γιά νά ὑπομείνουν τά φρικτά βασανιστήρια καί τούς διωγμούς. Γι' αὐτό δέν λησμονοῦμε.

1. Τόν Ἐθνοῖερομάρτυρα Ἅγιο Χρυσόστομο, Μητροπολίτη Σμύρνης.

Ὁ γενναῖος καί θεῖος αὐτός Ἱεράρχης παρεδόθηκε ὡς ἐξιλαστήριο θῦμα στό μαινόμενο ἐναντίον του τουρκικό ὄχλο, ὁ ὅποιος δεινῶς προπηλακιζόμενος ἀνεσκολοπήθη βάναντα καί

φρικτά τήν 27ην Αύγουστου 1922 καί θυσιάσθηκε ὡς ἱερεῖο ἄμωμο καί ἐκούσιο, ἀπαξιώνοντας νά δεχθῇ τήν προσφερθεῖσα σ' αὐτόν διάσωση μέ τήν φυγή, διότι βάρυνε στήν ἀρχιερατική συνείδησή του ὁ λόγος τοῦ Κυρίου: *“ὁ ποιμήν ὁ καλός τήν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων”* μόνον δέ *“ὁ μισθωτός φεύγει, ὅτι μισθωτός ἔστι καί οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων”* (Ἰωάννου ι' ,12-13).

2. Τόν Μητροπολίτη Κυδωνιῶν Γρηγόριο.

Ὁ Μητροπολίτης ὡς πατήρ καί προστάτης διατελῶν τοῦ ποιμνίου του ἔσωσε πολλούς πιστούς φυλακισμένους καί μελλοθανάτους. Φυγάδευσε δέ τό μέγιστο μέρος του ποιμνίου του σέ ἀσφαλεῖς τόπους ἔξω τῶν τουρκικῶν ὁρίων. Συγκακουχούμενος ὁ ἴδιος μετά τῶν περιλειπομένων ὁδηγήθηκε σέ ἑξορία μαζί τους τόν Ὀκτώβριο τοῦ ἔτους 1922. Ἐνῷ δέ ἀνοίχθηκε λάκκος ἀπό τοὺς ἐχθρούς του γιά νά τόν θάψουν, ἐνῷ ζοῦσε ἀκόμη, ξεψύχησε ἐξ ἐγκεφαλικῆς συμφορήσεως, τελειωθείς ἐν Κυρίῳ τήν 3ην Ὀκτωβρίου 1922.

3. Τόν Μητροπολίτη Μοσχονησίων Ἀμβρόσιο.

Τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1922 μαρτύρησε ἀφοῦ βασανίσθηκε διά πεταλώσεως τῶν ποδιῶν του καί κατατεμαχίσεως τοῦ σώματός του. Μαζί του συνεμαρτύρησαν καί οἱ ἱερεῖς καί ἄλλοι πιστοί τῆς Ἐπαρχίας του, *“ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων (καί τῶν ὁδυνῶν) αὐτῶν καί τά ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν ”* (Ἀποκ. ιδ' , 13) δηλαδή : «για

νά αναπαυθοῦν ἀπό τούς κόπους τους, καί τά ἔργα τους θά τούς ἀκολουθοῦν ὡς συνήγοροί τους»

4. Τόν Μητροπολίτη Ἰκονίου Προκόπιο.

Ἐπίσης ἐτελειώθη κακουχούμενος λίγο πρὶν τὸ 1922 ἀπὸ πολλά δεινά πού ὑπέμεινε μέ θάρρος ὁ ἴδιος καί τὸ ποίμνιό του ἀπὸ τούς Τούρκους. Στό μέσο μιᾶς τέτοιας καταδυναστεύσεως τοῦ ποιμνίου του καί τῶν ποιμένων τοῦ λαοῦ του καί τῶν ἀπεγνωσμένων οἰμωγῶν τοῦ πιστοῦ λαοῦ παρέδωσε τὸ πνεῦμα του στόν Μέγα Ἀρχιερέα καί Σωτῆρα Χριστόν, ὑπερασπιζόμενος καί συμπάσχοντας μετὰ τῶν στεναζόντων Ἑλλήνων Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολίας.

5. Καί τόν Ἐπίσκοπο Ζήλων Εὐθύμιο.

Φυλακίσθηκε ἀπὸ τούς Τούρκους καί εὐρισκόμενος στήν φυλακή ἀπὸ τοῦ ἔτους 1921 μετέδιδε στούς κρατούμενους Ἑλληνες Χριστιανούς μετὰ τοῦ ἀναστασίμου χαιρετισμοῦ καί τὸ μήνυμα τῆς ἐθνικῆς ἀναστάσεως, ἐμψυχώνοντας, παρηγορώντας καί ἐνισχύοντας αὐτούς. Γιά τὸ λόγο αὐτό ὑφίστατο καθημερινά ἐπὶ 41 ἡμέρας πολυώδυνα μαρτύρια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὑπέκυψε στόν θάνατο τήν 19ην Μαΐου 1921. Τίς τελευταῖες ἡμέρες ἔψαλλε μόνος του τήν νεκρώσιμη ἀκολουθία, ὑπὲρ ἑαυτοῦ. Μετετέθη εἰς τόν Κύριον ὡς Ἐθνομάρτυρας καί Ἱερομάρτυρας.

6. Ἐνθυμούμεθα καί τιμοῦμε καί τούς ἀναρίθμητους νεομάρτυρες κληρικούς καί λαϊκούς, ἀγωνιστές καί ἀφανεῖς ἄνδρες

καί γυναῖκες, νέους καί γέροντες τούς τελειωθέντες κατά τόν Μικρασιατικό διωγμό.

Τιμοῦμε σήμερα τούς Μάρτυρες καί δοξάζουμε τόν Παντοδύναμο Κυριό μας, διότι μᾶς εὐλόγησε νά ζοῦμε σέ εἰρήνη καί μέ ἀσφάλεια καί Τόν παρακαλοῦμε νά σκεπάσει τό εὐσεβές Ἔθνος μας καί νά εὐλογῇ τά ἔργα τῶν χειρῶν μας, *“ὕψων κέρας Χριστιανῶν Ὁρθοδόξων”*.

Μετά πατρικῶν εὐχῶν.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος & Ὑμηττοῦ Δανιήλ.